

Stóra svartkjaftaætlanin hjá fuglfirðingum fyríbils útsett

—Enn mangla vit nokk so fitt av eginpeningi. Nú fara vit at royna at fáa útlendingar at seta pening í ætlanina, sigur Sigurð Simonsen

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað stóra svartkjaftaskipið, sum fuglfirðingar ætlaðu at keypa, er nú gloppið teimum av hondum, í hvussu so er fyríbils.

Tað er Sigurð Simonsen í Fuglafirði, sum hevur tikið stig til at fáa ein stóran svartkjaftatrolara til Føroyar.

Hann heldur, at tíðin nú er búgvin til aftur at fara undir at virka svartkjaft til matna í Føroyum.

Og til endamálið ætlaði hann at keypa eitt stórt svartkjaftaskip, sum kendi, norski stórreiðararnum Røkke eigur í Alaska.

Ætlanin við skipinum var at fiska svartkjaft og at virka hann til surimi umboð.

Talan var um ein verksmiðjutrolara, sum var heilar 94 metrar langur.

Hann kostar yvir 100 milliónir at keypa. Annars kostar tað yvir 300 milliónir at byggja.

Næstan 100 mans skuldi vera við skipinum.

Tað er bygt í 1974, men er síðani gjørt í stand, alt sum tað er, so at tað nú bara

Fuglfirðingar hava so mikið stórt álit á svartkjaftinum, at teir ætlaðu at keypa henda stóran verksmiðjutrolara fyri yvir 100 milliónir og at gera surimi umboð. Báturin skal fiska 25.000 tons av svartkjafti um árið fyri at bera seg. Burturúr tí fást 3.500 tons av surimi. Nú er ætlanin hjá teimum fyríbils steðgað, men hon er á ongan hátt slept

er skrokkurin eftir av upprunaliga skipinum.

—Talan er um eitt serbygt skip til at virka svartkjaft umboð.

Verksmiðjudekkið er 800 fermetrar.

Skipið kann frysta 140 tons um døgnið og gera 100 tons av slógv til mjøl um døgnið, tað gevur um 20 tons av mjøli.

Um samgørið kunnu teir

gera 300 tons av sjógvi til fesk vatn á brúka í surimi-framleiðsluni.

Báturin hevur 8.000 hestakreftur.

Reiðarin í Fuglafirði hevur bæði fingið innflutningsloyvi og fiskiloyvi til skipið og loyvi til at virka svartkjaft umboð.

Mangla eginpening

Sigurð Simonsen sigur, at

hóast hann hevur arbeitt við ætlanini tað mesta av einum ári, nýðist hann at ásanna, at enn hevur tað ikki eydnast at fáa tann neyðuga eginpeningin til vega.

Men krøvini til eginpening eru eisini rættiliga stór.

—Vit skulu hava 21 milliónir eginpeningi og vit høvdu ongantíð vent, at tað fór at vera lætt at reisa eina slíka risaupphædd.

—Lætt hevur tað heldur ikki verið og enn manglar okkum at útvega eini 25% av eginpeninginum, sigur Sigurð Simonsen.

Meginparturin av tí, sum er útvegaður, er fyrst og fremst fingin til vega innanbyggja í Fuglafirði, umframt frá Framtaksgrunninum og frá ymsum øðrum føroyingum, sum hava áhuga í eini slíkari ætlan.

Men fyríbils er eisini steðgur komin í ætlanina.

Tí nú er tann ætlaði trolarin eisini gloppin teimum av hondum, í hvussu so er fyríbils.

Felagið, sum átti hann, hevur nevniliga gjørt avtalu við eitt felag í Ný Sælandi um at leiga bátin í eitt ár til at royndarfiska eftir suðurhavssvartkjafti, sum er væl størri enn tann norðuratlantiski.

—Høvdu vit havt nóg mikið av eginpeningi, høvdu vit helst havt fingið bátin, men enn manglar okkum tær síðstu krónurnar.

—Men tað er, sum kunnugt tær síðstu krónurnar, sum eru tær tyngstu at útvega.

Sigurð Simonsen leggur tó dent á, at hóast steðgur er komin í ætlanina, er hon á ongan hátt slept.

—Hetta er ein ætlan, sum eg havi droymt um og trúð uppá í fleiri ár, so tað skal nóg til, áðrenn eg sleppi henni nú, sigur hann.

Men eftir, hvat skilst, hevur hann uppgivið at útvega meiri eginpening í Føroyum.

Tískil ætla hann sær at nú at royna at fáa útlendingar at seta pening í ætlanina.

—Útlendingar kunnu eiga 33% í føroyskum bátum.

—Men tað, sum okkum tørvar er, sum sagt, 25%.

Annars var ætlanin at talan skuldi vera um eina føroyska ætlan burturav.

Hann vísir eisini á, at øll lánfígging er føroysk, so tað verða bara nakrar fáar eginpeningskrónur, sum verða útlendskar.

Sigurð Simonsen sigur eisini, at skuldi tað hent, at hesin ætlaði báturin gleppur teimum heilt av hondum, hava teir gott eyga á einum øðrum. Tað er eitt eitt nógv betri skip—men tað er eisini dýrari og fer tí at herða krøvini til eginpening enn meiri, sigur hann.

Sigurð trýr uppá Svartkjaftin

ÁKI BERTHOLDSEN

—Eg havi altíð trúð uppá, at, at svartkjafturin er eitt virðismikið tilfeingi

Sigurð Simonsen, tá ið vit spyrja hann, hvussu hann torir undir svartkjaftavinnu aftur í Føroyum, tá ið hugsað verður tann lúsingin, sum ævintýrið í sjeyti og áttatiárunum gav okkum. (Sí greinina omanfyri).

Sjálvur hevur hann drúgvar royndir í svartkjaftinum.

Hann var ein av undangongummonnum í hesi vinnuni í sjeyti og áttatiárunum. Hann hevur fiskað svartkjaft frá 1974-84, m.a. við Gijlnessi, áðrenn hann fór aðrar leiðir.

Hann sigur, at hann hevur alla tíðina trúð uppá møguleikarnar í svartkjaftinum.

Og longu í 1979 sókti hann um loyvi til ein svartkjaftabát at gera surimi.

Tað datt tó niðurfyri. Men

dreymurin hevur alla tíðina livað.

Marknaðurin fyri surimi er eisini stórur

—Eftirspurningurin er umleið 550.000 tons um árið. Somuleiðis er prísurin á surimi góður og útlitini venda rætta vegin, tí prísurin er alsamt hækkaður í seinastuni.

—Prísurin hevur ligið um 17 krónur fyri kilo, men henda seinasta mánaðin er hann hækkaður upp í yvir 22 krónur fyri kilo.

—Støðan er tann, at útboðið minskar, men eftirspurningurin veksur.

—Orsøkin til, at útboðið minskar, er, at kvoturnar av pollack í Alaska, eru skerdar og tað loysir seg betur at skera hann til flak, heldur enn at mala hann til surimi.

Annars er tað ongin annar í Evropa, sum gera surimi, uttan ein franskur trolari, men hann hevur tað bara til

partíðarfiskiskap.

Og hann avreiðir bara til felagið, sum eigur hann, sum brúka surimi í serligum framleiðslum.

Annars verður meiri enn helvtin av øllum surimi, sum verður gjørt í heiminum, gjørt burturur pollack, sum verður fiskað við Alaska.

Algin ger surimi burturur svartkjafti í Norðuratlantshavi.

Talan er tískil ikki sørt um undangonguarbeiði, sum fuglfirðingar nú ætla sær undir.

Sigurð Simonsen sigur, síðani føroyska svartkjaftaævintýrið í sjeyti- og áttatiárunum, eru so mikið stór framstig hend á fiskitøkniliga og framleiðslutøkniliga okinum og marknaðinum, at tað er nógv sum bendir á, at tíðin er búgvin til ítikiligt tiltøk til tess at skapa okkum føroyingum eitt bein afturat at standa á.

Grundin til, at tað gekk so illa í áttatiárunum, var fyrst og fremst, at marknaðurin var ikki til staðar og at prísurin tí var vánaligur. —Tað er hann nú. Og prísurin er góður.

Ein annar trupulleiki er, at motororkan var ov litil til at hava nakran serligan fiskiskap um veturin.

Men hann dyrlir kortini ikki fyri, at hetta er ein stór avbjóðing.

—Avbjóðingin liggur ikki í at fiska svartkjaftin, tí tað hava okkara sera dugnaligu fiskimenn langt síðani prógvað, at teir megna.

—Avbjóðingin liggur heldur ikki í at virka svartkjaftin til Surimi.

Tað skuldi heldur ikki volt søluliðnum stórvegis trupulleikar at sloppið av við surimi, tí hetta er ein kend vøra, sum stóru eftirspurningur er eftir.

—Avbjóðingin hjá søluliðnum liggur heldur í at

finna marknað fyri allar tær vørurnar, sum liggja ímillum ráfiskin og surimi, sum er endafarmleiðslan, tvs at finna marknað fyri heilfrystum svartkjafti, skráskornum, fløkum av ymsum sløgum og farsí, tí viðhvørt kann tað loysa seg betri at gera tað, heldur enn surimi.

—Men tann allarstørsta avbjóðingin liggur í at fáa eina flakaverksmiðju, sum virkar nóg væl.

—Fyrr var ongin trupulleiki at skera svartkjaftin til flak.

—Men tá hevði verið lítið fiskað av svartkjafti og tí var væl av gomlum fiski uppi. Av tí sama var svartkjafturin væl størri í miðal tá, enn hann er nú.

Fyrst í áttatiárunum var svartkjafturin einar 29 cm til stóðar í miðal. Men síðani er nógv fiskað av honum, og tí er meiri av smáum fiski uppi í, samtundis sum tilgongdin av

nýggjum árgangum hevur verið stór. Úrslitið er, at nú er miðalstóðin á svartkjaftinum 24 cm, ella fimm sentimetrar minni, enn fyri 15-20 árum síðani.

—Og tann stóri trupulleikin er, at maskinurnar, sum eru, klára illa at skera tann smáa fiskin, sum nú er.

—Men teir, sum gera flakamaskinurnar hava arbeitt av kraft við at loysa trupulleikan, og nú eru teir komnir so langt áleiðis, at tann fyrsta maskinan skuldi vera liðug í næstu viku.

Sjálvur ávíst hann ikki í, at svartkjafturin er ein av okkara heilt fáu møguleikum, sum eftir eru at menna okkara fiskivinnu.

—Møguleikarnir í botnfiskinum undir Føroyum eru troystir. Men eydnast hetta við svartkjaftinum, er møguleikar fyri eini virðisøkning uppá hundræðals milliónir, sigur Sigurð Simonsen.